

Ogólnopolska konferencja naukowa *Od powieści kampusowej do dark academia. Obrazy akademii i dyskurs akademicki w tekstach kultury* (Wrocław, 3–4.12.2026)

Zakład Teorii Literatury, Zakład Literatury Ludowej, Popularnej i Dziecięcej, Pracownia Literatury i Kultury Popularnej oraz Nowych Mediów, a także Koło Naukowe Kulturowych Teorii Współczesnej Humanistyki Uniwersytetu Wrocławskiego serdecznie zapraszają do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej *Od powieści kampusowej do dark academia. Obrazy akademii i dyskurs akademicki w tekstach kultury*, która odbędzie się 3–4 grudnia 2026 roku w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Uniwersytet od lat stanowi inspirację dla prac nie tylko akademickich, lecz także literackich, czego przykładem może być *campus novel*. Wojciech Nowicki początków tej formy dopatruje się około roku 1975, kiedy to „dwaj brytyjscy profesorowie anglistyki, znający się i współpracujący, a nawet często z tych powodów myleni, opublikowali prawie równocześnie powieści o tematyce uniwersyteckiej, które odniosły spory sukces wśród czytelników i krytyków. Malcolm Bradbury wydał *The History Men* (polski przekład nosi tytuł *Homo historicus*), zaś David Lodge *Changing Places* (*Zamiana*). W obu książkach odmalowany został gorący klimat przełomu lat 60. i 70. XX w. – okresu rewolty studenckiej, swobody obyczajowej, ruchów hippisowskich, wojny wietnamskiej i kłopotów [The Troubles – dop. własne] z Irlandią Północą – wszystko to w ujęciu satyryczno-komicznym” (Nowicki 2012: 131).

Od 1975 roku powstało wiele form literackich, gatunków i wariantów gatunkowych, których autorzy i autorki za główny punkt odniesienia obrali akademię i związane z nią zjawiska, dzięki czemu kulturowe obrazy uniwersytetów i ich społeczności na stałe weszły do imaginarium literatury. Powieść kampusowa, kryminał akademicki czy powieść profesorska w pełni ukazały kulturotwórczą funkcję akademii. Naturalną kontynuacją wspomnianej tendencji stała się internetowa estetyka określana jako *dark academia*, która narodziła się w 2015 roku na portalu Tumblr, by w kolejnych latach (szczególnie w okresie pandemii Covid-19) zyskać popularność w mediach społecznościowych (Głos, Matuszko 2025: 253). Pokłosiem tego zjawiska było retroaktywne spopularyzowanie utworów takich jak film *Stowarzyszenie umarłych poetów* (*Dead Poets Society*, 1989) w reżyserii Petera Weira, w nawiązaniu do którego powstała powieść Nancy H. Kleinbaum o tym samym tytule czy *Tajemna historia* (*The Secret History*, 1992) Donny Tartt oraz pojawienie się szerokiego wachlarza nowych realizacji gatunkowych *dark academia*, np. *A jeśli jesteśmy złoczyńcami* M.L. Rio (*If We Were Villains*, 2017), *Króliczek* Mony Awad (*Bunny*, 2019) czy *Dziewiąty*

dom Leigh Bardugo (*Ninth House*, 2019). Przestrzeń uniwersytetu, społeczność akademicka oraz związane z nimi problemy stały się popularnymi wątkami, pozwalającymi nie tylko na ewokowanie pewnej estetyki, ale również na krytykę akademii jako instytucji.

Kwestią również wartą podkreślenia jest – by posłużyć się pojęciem wprowadzonym przez Pierre’a Bourdieu – sama figura *homo academicusa*, powiązana ze specyficzną „tożsamością akademicką”. Wspomniani wyżej Bradbury i Lodge byli przecież akademikami, wykorzystującymi własne doświadczenia zawodowe jako źródło inspiracji literackich. Współcześnie (m.in. na gruncie autoteorii, autoetnografii, czy szerzej w ramach tzw. humanistyki artystycznej) widzimy analogiczne zjawisko, w ramach którego badacze i badaczki na bazie osobistych przeżyć budują (lub niuansują) różnorodne teorie społeczno-kulturowe, zwracając naszą uwagę na kwestie takie jak: granica między nauką i sztuką (i zacieranie tejże we współczesnej humanistyce), akceptowalne formy dyskursu naukowego, rola subiektywności w badaniach. Tym samym kontynuują tradycję XX-wiecznego eseju akademickiego, dla której ważnymi reprezentantami byli np. Theodor W. Adorno, Hannah Arendt, Roland Barthes, Adrienne Rich, Susan Sontag czy – na polskim polu badawczym – Jolanta Brach-Czaina oraz Marek Bieńczyk. W ich pracach prywatna perspektywa niejednokrotnie odgrywała niebagatelną rolę. Owe pograniczne teksty, pisane przez osoby związane z akademią, podobnie jak utwory inspirowane wytwarzaną przez nią estetyką, często niosą ze sobą potencjał krytyczny, stając się formą społecznego zaangażowania badacza/badaczki tak w kwestie instytucjonalne, jak i szersze struktury władzy (Fournier 2021: 11, Adamczewska-Baranowska 2022).

Tematyka konferencji związana jest więc z różnorodnymi relacjami między sztuką i nauką – w tym samą instytucją uczelni wyższej (i postacią badacza/badaczki) jako źródłem inspiracji literackich, „teoretycznością” wybranych tekstów kultury, jak również łączeniem procesów twórczych ze strategiami badawczymi. W ramach konferencji zapraszamy do interdyscyplinarnego namysłu nad następującymi polami tematycznymi:

Teoretyczność tekstów kultury

- związki między sztuką i akademią w tekstach kultury;
- humanistyka artystyczna (*artistic research*);
- autoteoria, autoetnografia jako formy na przecięciu teorii i literatury;
- twórczość literacka osób związanych z akademią;
- publicystyka osób związanych z akademią (eseistyka, akademicka krytyka literacka)

Gatunki oparte na motywie akademii

- powieść kampusowa (*campus novel*) i jej przemiany (historyczne, estetyczne)
- estetyczne i gatunkowe uwarunkowania nurtu *dark academia*;
- kryminał akademicki;
- powieść profesorska

Obrazy akademii w tekstach kultury

- społeczność akademicka (osoby studiujące, kadra uniwersytecka, grupy studenckie);
- przestrzeń akademicka: kampus, miasteczko studenckie, sala wykładowa;
- polityczność i społeczne zaangażowanie akademii

Bibliografia

Adamczewska-Baranowska Izabella, *Homo academicus polonicus. Autoteorie jako twórcze i krytyczne pisanie akademickie*, „Czytanie Literatury. Łódzkie Studia Literaturoznawcze” 2022, nr 11, s. 43–57.

Fournier Lauren, *Autotheory as Feminist Practice in Art, Writing, and Criticism*, Cambridge 2021.

Głos Mikołaj, Matuszko Kinga, *Dark academia*, [hasło w:] „Zagadnienia Rodzajów Literackich” 2025, t. 68, nr 2, s. 253–259.

Hannula Mika, Suoranta Juha, Vadén Tere, *Artistic Research Methodology. Narrative, Power and the Public*, New York 2014.

Nowicki Wojciech, *Campus novel*, [hasło w:] *Słownik rodzajów i gatunków literackich*, red. G. Gazda, Warszawa 2012, s. 130–132.

Wachowski Jacek, *Kilka uwag o krytyce instytucjonalnej, równości i równorzędności*, „Czas Kultury” 2021, nr 4, s. 76–83.

Podstawowe informacje

- Przewidywany czas wystąpienia: 20 minut
- Termin nadsyłania abstraktów: **06.09.2026 r.**
- Informacja o przyjęciu na konferencję – połowa września 2026 r.
- Prosimy o nadsyłanie zgłoszeń za pomocą formularza dostępnego pod linkiem: <https://forms.cloud.microsoft/e/XGq6m1T8Wj>
- Język konferencji: polski
- Opłata konferencyjna wynosi 375 zł. O terminie wniesienia opłaty i numerze konta do wpłat organizatorzy poinformują w osobnej wiadomości
- Kontakt: knktyw@uwr.edu.pl

- Organizatorzy nie zapewniają noclegu, ale mogą wskazać dogodne opcje zakwaterowania w pobliżu miejsca konferencji
- Organizatorzy zapewniają przerwy kawowe oraz lunch w trakcie trwania konferencji
- Organizatorzy planują publikację artykułów (po pozytywnej recenzji) w monografii wydanej przez wydawcę ujętego w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe

Komitet naukowy

prof. dr hab. Anna Gemra

prof. dr hab. Wojciech Soliński

dr hab. Maria Tarnogórska, prof. UW

dr hab. Adam Mazurkiewicz, prof. UŁ

dr hab. Anna Skubaczewska-Pniewska, prof. UMK

dr hab. Dobrańa Lisak

dr Joanna Płoszaj

dr Kamila Kowalczyk

Komitet organizacyjny

mgra Julia Iwanicka

mgr Kajetan Poniatuszyn

mgr Wojciech Gałecki